

Rozmowy o nauczaniu

Materiał przygotowany w ramach programu „Szkola ucząca się” prowadzonego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej.

W szkole brakuje rozmów o nauczaniu, przez co wielu nauczycieli i nauczycielek pracuje samotnie, a część wręcz obawia się pokazania swojego warsztatu czy dyskusowania na jego temat. Praca nauczyciela wymaga ciągłego podejmowania wyzwań i zmian, a znacznie łatwiej podjąć je wspólnie.

Wymiana doświadczeń, obserwacji oraz wniosków dotyczących nauczania i uczenia się może być niezwykle pomocna w pracy nauczycieli. Nie jest łatwe wprowadzenie zwyczaju rozmów o nauczaniu wśród grona nauczycieli jednej szkoły, a takie są najbardziej korzystne.

Co decyduje o sukcesie rozmów o nauczaniu?

Warunkiem niezbędnym dla powodzenia przedsięwzięcia jest poczucie bezpieczeństwa. Budowane jest ono poprzez dobrowolność i wybór. Dlatego warto, aby w rozmowach uczestniczyli ci nauczyciele i nauczycielki, którzy chcą. Dobrze, gdy dyrektor wspiera inicjatywę rozmów o nauczaniu, ale nie zobowiązuje nikogo do uczestnictwa w nich. Nauczyciele powinni czuć się komfortowo na takich spotkaniach i mieć możliwość wyrażania różnych opinii.

Z naszego doświadczenia widać, że najlepiej, gdy spotkanie prowadzi cieszący się zaufaniem grona pedagogicznego nauczyciel lub nauczycielka. Nie jest to warsztat, ani szkolenie, ale rozmowa na interesujący wszystkich temat. Rozmowy o nauczaniu

toczące się w szkole dają szansę na rozpoznanie unikalnego kontekstu danej szkoły i dostosowanie zmian do warunków szkoły. Nauczyciele uczący tych samych uczniów mogą wymienić się doświadczeniami i dostosować nauczanie do potrzeb uczniów i uczennic. We własnym gronie możliwa jest dyskusja i wzajemna pomoc.

Korzyści z rozmów o nauczaniu w szkole

Rozmowy o nauczaniu tworzą kulturę współpracy w szkole. Często owocują podjęciem zmiany w indywidualnej pracy nauczyciela i nauczycielki, a czasami wyzwanie jest podejmowane wspólnie i obejmuje całą grupę nauczycieli.

Rozmowy o nauczaniu nadają pracy nauczycielskiej sens, nauczyciele czują, że wykonują ważną pracę, a jej jakość zależy od nich samych.

Przykładowy scenariusz rozmowy o nauczaniu – Jak wpływać na motywację uczniów?

Spotkanie zdalne

Autorka: Danuta Sterna

Warto, aby przed poprowadzeniem spotkania osoba inicjująca rozmowy o nauczaniu:

1. Porozmawiała z dyrektorem lub dyrektorką na temat wyboru tematu.
2. Porozmawiała z dyrektorem lub dyrektorką, że chce przeprowadzić takie spotkanie i uzyskuje jego aprobatę i ew. zapewnienie, że dyrektor będzie na spotkaniu lub zachęci nauczycieli do uczestnictwa.
3. Zaprosiła nauczycieli i nauczycielki ustnie lub pisemnie do uczestnictwa w spotkaniu.

Jeśli to tylko możliwe, to organizuj pracę w parach, np. podziel uczestników na pary i kieruj do pokoi.

Czas	Cel	Co robimy?
5-8 min	Wspomnienie – budowanie na	Rozmowa w parach lub na forum (jeśli jest mało

	własnym szkolnym doświadczeniu	osób): <ul style="list-style-type: none"> - Jakim byłem(-em) uczniem lub uczennicą? - Czy zawsze byłem(-am) zmotywowany(-a) do uczenia się każdego przedmiotu? Zebranie informacji od chętnych.
10 min	Przyczyny braku motywacji	<p>Burza mózgów</p> <p>- Dlaczego nie wszyscy nasi uczniowie i uczennice są zmotywowani do nauki każdego przedmiotu?</p> <p>Lider lub liderka zapisuje na wirtualnej tablicy lub na czacie wszystkie podane przez osoby uczestniczące powody (bez oceniania ich słuszności).</p> <p>Osoby uczestniczące wspólnie analizują powody i pozostawiają tylko te przyczyny, na które ma wpływ szkoła i nauczyciele. Mówi, że warto zajmować się tylko tym, na co mamy wpływ. Narzekanie nic tu nie pomoże.</p> <p>Wyszczególniamy trzy obszary, które mają istotny wpływ na motywację uczniów i uczennic: wybór, współuczestnictwo, kompetencje.</p>
25 min	Pierwszy warunek – wybór – jak możemy go spełnić?	<p>Wybór</p> <p>Pytanie: Jaki jest dostępny zakres wyboru dla uczniów i uczennic w naszej szkole?</p> <p>Lider lub liderka prosi, aby każda z osób uczestniczących narysowała na kartce 3 koła</p>

		<p>koncentryczne, w pierwszym wewnętrznym kole będą zapisane te sprawy, na które uczeń zawsze ma wpływ i może wybierać, w drugim te, które czasami podlegają wyborowi, w trzecim – te, których uczeń nie może wybierać, np.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wybór zeszytu do notatek, 2. odrabianie pracy domowej, 3. program nauczania. <p>Lider lub liderka prosi, aby osoby uczestniczące podawały zagadnienia kolejno do kół 1, 2 i 3.</p> <p>Refleksja nad zawartością i ilością elementów kół: Spójrzmy, czy coś z koła trzeciego da się przesunąć do drugiego, a z drugiego do pierwszego?</p> <p>Rozmowa w parach lub na forum: Jak mogę zwiększyć możliwość wyboru dokonywanego przez moich uczniów i uczennice? I jak mogę ich uświadamiać, że to oni podejmują wybór?</p> <p>Zapisanie na czacie zgłaszanych propozycji, aż do wyczerpania, np.: praca domowa do wyboru, sposób przygotowania się do klasówki i do egzaminu, wybór – poprawa sprawdzianu itd.</p> <p>Lider prosi, aby osoby uczestniczące zapisały sobie niespodziewane/niestandardowe pomysły.</p>
15 min	Drugi warunek –	Współdziałanie

	<p>współdziałanie - jak możemy go spełnić?</p>	<p>Każdy określa w myślach w skali od 1% do 100%, ile czasu uczniowie i uczennice pracują wspólnie na jego lekcjach. Jeśli wierzyć badaniom warunek pracy zespołowej nad ambitnym zadaniem jest konieczny dla motywacji ucznia i uczennicy. Jeśli nie organizujemy pracy zespołowej uczniów, tamujemy ich motywację. To trudna klaryfikacja, bo przecież nie można stale pracować zespołowo. Ale można zwiększyć zakres pracy zespołowej uczniów. Można np. pozwalać uczniom rozwiązywać nie tylko zadania, ale też kartkówki/sprawdziany w grupach lub wspólnie odrabiać pracę domową.</p> <p>Porozmawiajmy – jakie zadania mogą uczniowie wykonywać zespołowo?</p> <p>Każdy zastanawia się, o jakie prace zespołowe może rozszerzyć swoje nauczanie. Chętni dzielą się swoimi przemyśleniami.</p>
20 min	<p>Trzeci warunek – kompetencje - jak możemy go spełnić?</p>	<p>Kompetencje</p> <p>Ten warunek jest naturalnie wypełniany w szkole, bo kształcimy kompetencje uczniów. Jednak częściej przekazujemy samą wiedzę, która może nie wystarczać do wykonania zadania. Dlatego warto zastanowić się przed każdym zadaniem, jakie ma mieć kompetencje uczeń, aby mógł je wykonać. Nie czy ma wiedzę, ale czy ma kompetencje.</p>

		<p>Np. Uczeń może wiedzieć jakie są zasady pisania rozprawki, ale może nie mieć kompetencji potrzebnych do jej napisania. Może za mało jeszcze ma doświadczenia, może za szybko wiedza została przekazana itp. Bardzo często nam nauczycielom wydaje się, że to co my wiemy i umiemy, można raz przekazać i uczniowie też to będą potrafili. A przecież my sami wiele razy próbowaliśmy, aż doszliśmy do perfekcji.</p> <p>Pytanie: czy ktoś mógłby przekazać przykład ze swego przedmiotu, gdy sama wiedza przekazana nie gwarantuje, że uczeń będzie umiał wykonać zadanie?</p> <p>Lider prosi chętnych o wypowiedź.</p> <p>To był jeden aspekt warunku kompetencji, a drugi to wiara ucznia w to, że jest w stanie zadanie wykonać, że ma lub może zdobyć odpowiednie kompetencje.</p> <p>Rozmowa w parach lub na forum: Jak przekonują moich uczniów, że podołają zadaniu?</p> <p>Runda wypowiedzi.</p>
15 min	Wspomnienie – co nas motywowało do nauki w szkole?	W parach lub chętni na forum: Przypomnijcie sobie własną sytuację (jak byliście uczniami lub uczennicami), gdy byliście zmotywowani do nauki.

		<p>Na pewno każdemu przypomni się sytuacja zagrożenia egzaminem. Jednak nie o taką motywację chodzi, bo ta jest zewnętrzna i krótkotrwała.</p> <p>Runda opowieści i zapisanie ich na tablicy.</p> <p>To są też nasze wskazówki, co powinniśmy zrobić z naszymi uczniami.</p> <p>Zakończenie: Runda, czy chcielibyśmy się po pewnym czasie spotkać w tej samej sprawie?</p>
--	--	--